

Vedoucovský posudek diplomové práce Bc. Ondřeje Schmidy
Idiolekt Václava Klause: korpusová analýza

1. Koncepce práce

Předkládané diplomové práci lze po koncepční stránce jen stěží co vytknout, všechny nezbytné kroky – od úvodní formulace výzkumných otázek až po finální odpovědi na ně – jsou činěny v logické návaznosti vycházející z poctivě promyšleného záměru a dobré orientace ve zkoumané oblasti. Diplomant nesporně dokázal, že jsou mu vlastní koncepční myšlení, schopnost přesvědčivě argumentovat, kreativní pojetí i akribie. Nadto oceňuji jeho kritický a zpytavý přístup, zároveň však s maximální snahou o zachování objektivitu/intersubjektivitu (s. 9); jeho práce nemá být prvoplánovou protiklausovskou agitkou.

Hodnocení: A

2. Metodologie a zpracování dat

Diplomant zvolenou metodologii jasně popisuje a také přesvědčivě obhajuje, stejně přehledně a průkazně prezentuje i výsledky a přínosy svého bádání. Východiskem je mu kvantitativní přístup (analýza tzv. klíčových slov a kolokací), který vhodně doplňuje o přístup kvalitativní (kritická analýza diskurzu, lexikální sémantika). Aby však vůbec mohl předmět svého zájmu seriózně zkoumat, musel si nejprve svůj dataset sám (resp. s dílčí pomocí zaměstnanců ÚČNK) vytvořit. Z vlastní zkušenosti vím, jak časově náročným, úmorným i metodologicky zrádným úkolem je tvorba vlastního korpusu, v tomto ohledu se diplomant s veškerými nástrahami vypořádal se ctí; mimoto při psaní práce pracoval samostatně a konzultované problémy umně přetavil do praktických výsledků. Ty pak v úplnosti uveřejnil k případnému dalšímu užití (ale i kontrole) všem potenciálním zájemcům na repozitáři osf.io, zcela v souladu s principy *open science*.

Hodnocení: A

3. Práce s odbornou literaturou

Diplomant pracuje se základní oborovou literaturou, vesměs relevantní, žádných zásadních opomenutí si nejsem vědom. Citována je hojně a vesměs náležitě, pasážemi zásadními pro tuto práci – diplomant si z ní vytvořil solidní teoretický fundus pro jinak silně empirický výzkum.

Hodnocení: A

4. Formální úroveň práce

Formální úroveň práce je nadprůměrná, a byť její finální fáze probíhala poněkud hekticky, podařilo se eliminovat téměř všechny neduhy běžné v pracích tohoto typu. Výklad je psán jasným jazykem odpovídajícím požadavkům odborného stylu, zároveň nepostrádá jistou míru čtivosti a záživnosti (což přisuzuji zajímavosti tématu). Čtenář se v textu po celou dobu dobře orientuje, autor se opírá o pečlivě promyšlenou strukturu a efektní prezentaci svých výsledků.

Hodnocení: A

5. Celkové hodnocení

Předložená práce Bc. Ondřeje Schmida nejenže splňuje požadavky kladené na diplomové práce, ale v mnohém ohledu je dokonce překračuje: jím vytvořený korpus Klaus může posloužit jako hodnotný dataset pro další kvantitativní i kvalitativní studie rozličného zaměření, nabízí se např. srovnání s jinými idiolekty politicky exponovaných jedinců (Zeman, Havel, Babiše raději ne...); i proto uvažujeme o uveřejnění tohoto korpusu pro širokou veřejnost. Mimoto se kol. Schmid osvědčil jako cenný tester nové funkcionality našeho korpusového rozhraní Kontext (Analýza klíčových slov), i díky němu se podařilo vyladit nemálo chyb a opomenutí, za což jsme mu vděční.

S ohledem na vše výše vyřčené doporučuji předloženou diplomovou práci k obhajobě s návrhem klasifikace stupněm **výborně**.

Otázky k obhajobě:

Jakým způsobem naučit se zjištěnými poznatky pracovat novináře, píšící o specifikách páně Klausova vyjadřování rozličné, vesměs neodborné, články a úvahy (např. <https://hn.cz/c1-59489080-prirucni-slovník-klausismu> nebo <https://blog.aktualne.cz/blogy/jiri-pehe.php?itemid=13895>)? Jak by se měly výsledky bádání nás lingvistů do těchto článků ideálně propsat?

Z Klausova idiolektu jste zkoumal lexikální rovinu, jakožto tu nejsnáze uchopitelnou. Kolik lexikálních idiosynkratických jednotlivostí má vlastně potenciál tvořit něčí idiolekt? Jsou to řádově jednotky, desítky, stovky...? Jde vesměs o slova „autorská“, nebo je tu jakýsi nadosobní průnik našich idiolektů (vedoucí kupř. k sociolektu)? Je idiolekt tvořen lexikálními prostředky výhradně příznakovými?

V Praze 11. 6. 2024

Mgr. Michal Škrabal, Ph.D.